

COP27

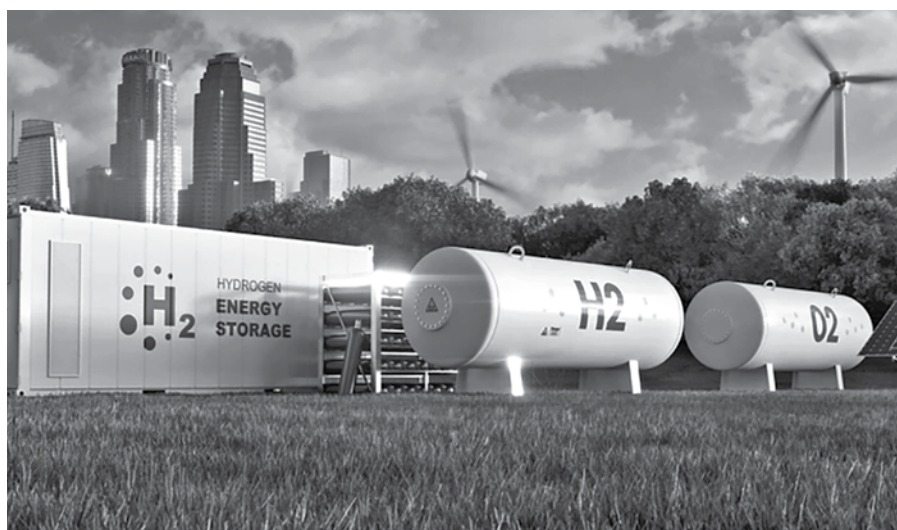
CÙNG CAM KẾT HÀNH ĐỘNG VỚI NHỮNG KẾT QUẢ THIẾT THỰC

Ths. Nguyễn Thị Tố Như

Hội nghị lần thứ 27 các bên tham gia Công ước khung của Liên Hợp Quốc về biến đổi khí hậu (COP27) tại Sharm el-Sheikh (Ai Cập) đã ghi nhận các sáng kiến, cam kết trong cuộc chiến khí hậu toàn cầu. Với thông điệp xuyên suốt: “Cùng nhau hành động” - nhấn mạnh các ưu tiên của năm 2022 là cần hành động, chuyển đổi các cam kết, tuyên bố thành những kết quả và hành động cụ thể.

Hội nghị thu hút sự tham gia của khoảng 40.000 quan khách quốc tế, trong đó có gần 100 nguyên thủ quốc gia và người đứng đầu Chính phủ. Các chủ đề này phản ánh một số ưu tiên của nước chủ nhà Ai Cập trong nỗ lực thúc đẩy lợi ích của các quốc gia đang phát triển cũng như đáp ứng nhu cầu tài chính của họ để thích ứng với tác động của biến đổi khí hậu. Hội nghị Liên Hợp Quốc về biến đổi khí hậu năm nay diễn ra trong bối cảnh tình trạng Trái Đất ấm lên đã gây ra nhiều hình thái thời tiết cực đoan. Các hiện tượng thời tiết như nắng nóng gay gắt và mưa lớn bất thường đã xảy ra khắp nơi trên thế giới, khiến hàng nghìn người thiệt mạng và hàng triệu người bị mất nhà cửa do thiên tai từ đầu năm tới nay. Với tư cách là nước chủ nhà và là nước Chủ tịch COP27, Ai Cập đưa ra chương trình nghị sự với 4 vấn đề trọng tâm, bao gồm tài chính khí hậu, thích ứng với biến đổi khí hậu, tổn thất, thiệt hại và nâng mức tiêu trong hành động khí hậu.

Tại COP27, các chủ đề được thảo luận trong Hội nghị thượng đỉnh bao gồm phát triển hydro xanh, vấn đề nước và an ninh lương thực, chuyển đổi năng lượng và các cộng đồng dễ bị tổn thương

Tại COP27, các chủ đề được thảo luận tại hội nghị thượng đỉnh bao gồm phát triển hydro xanh, vấn đề nước và an ninh lương thực, chuyển đổi năng lượng và các cộng đồng dễ bị tổn thương. Nhấn mạnh tới tình trạng khẩn cấp về khí hậu trong bối cảnh thế giới đồng thời phải đương đầu với “cuộc khủng hoảng toàn cầu

nhân 3” về lương thực, năng lượng và tài chính, trong bài phát biểu trước thêm Hội nghị, Tổng Thư ký LHQ Antonio Guterres kêu gọi một cách tiếp cận toàn cầu trong vấn đề biến đổi khí hậu, trong đó các cuộc thảo luận tại COP27 phải dựa trên tinh thần công bằng khí hậu, đoàn kết và tin cậy quốc tế. Trong khi đó, ông

Mahmoud Mohieldin - nhà vận động chống biến đổi khí hậu của LHQ tại COP27 khẳng định COP27 vẫn là cơ hội tuyệt vời để thúc đẩy hành động vì khí hậu, bất chấp cuộc khủng hoảng Ukraine. COP27 đã cam kết nhiều nội dung lớn với những hành động cụ thể và thiết thực.

Lập quỹ bồi thường tổn thất và thiệt hại do biến đổi khí hậu cho các nước nghèo

Tại COP27, hơn 190 nước đã đồng ý một thỏa thuận lịch sử sẽ lập quỹ bồi thường “tổn thất và thiệt hại” do biến đổi khí hậu cho các nước nghèo.

Kết quả cho thấy nỗ lực to lớn của các nước tham gia trong việc giải quyết vấn đề bồi thường. Tuy nhiên, quỹ vẫn còn nhiều chi tiết chưa rõ ràng như cơ chế hoạt động, quốc gia nào sẽ đóng góp vào quỹ, quốc gia nào được nhận,... Dự kiến những vấn đề này sẽ được bàn thảo tại hội nghị năm sau ở Dubai (UAE).

Theo đuổi mục tiêu giữ mức tăng nhiệt toàn cầu 1,5°C

Thỏa thuận Paris về biến đổi khí hậu có mục tiêu là giữ mức tăng nhiệt toàn cầu không quá 2°C và

lý tưởng là 1,5°C so với thời kỳ tiền công nghiệp đến cuối thế kỷ này.

Các khoa học chỉ ra rằng mức 2°C không an toàn, vì vậy tại COP26 tổ chức ở thành phố Glasgow (Scotland) năm 2021, các quốc gia đã đồng ý tập trung vào mức tăng 1,5°C. Tại COP27, các nước tham gia tiếp tục duy trì cam kết này.

95% các nước cam kết cắt giảm khí metan

Sau COP27, có thêm khoảng 50 quốc gia tham gia vào cam kết cắt giảm khí thải metan đã đề ra ở COP26. Hiện 95% các nước đã đưa khí metan vào kế hoạch cắt giảm lượng khí thải.

Nỗ lực giảm nhiên liệu hóa thạch

Năm ngoái tại Glasgow một cam kết giảm dần việc sử dụng than đã được thống nhất, đánh dấu lần đầu tiên một nghị quyết về nhiên liệu hóa thạch được đưa vào văn bản cuối cùng. Tại COP27, một số quốc gia - dẫn đầu là Ấn Độ - muốn tiến xa hơn và đưa việc giảm dần tất cả nhiên liệu hóa thạch vào cam kết. Tuy nhiên, đề xuất này trở thành chủ đề gây tranh cãi dữ dội, cuối cùng nó thất bại và giải pháp được đưa ra

không có gì thay đổi so với hội nghị trước đó.

Tuy nhiên nhóm các quốc gia giàu bao gồm Mỹ, Nhật, Canada, Anh và Đức đã cam kết sẽ gây quỹ ít nhất 20 tỉ USD để hỗ trợ Indonesia dần từ bỏ than đá và đạt mục tiêu trung hòa khí carbon vào năm 2050. Đây là nỗ lực lớn nhất cho đến nay trong việc thuyết phục một quốc gia đang phát triển từ bỏ than đá.

COP27 cũng đề cập giao dịch tín chỉ carbon quốc tế, nhưng không đạt được thỏa thuận đầy đủ về các quy tắc. Việc thiết lập các quy tắc xung quanh thị trường tín chỉ carbon rất phức tạp nên cuộc đàm phán về vấn đề này sẽ tiếp tục tại COP28.

Cam kết đi đôi với hành động

COP27 là động lực mạnh mẽ và cơ hội hứa hẹn để đầu tư vào các nguồn năng lượng tái tạo và phi carbon, đồng thời nêu bật sự cần thiết phải duy trì động lực trong các lĩnh vực đang chứng kiến sự tiến bộ, bên cạnh việc hỗ trợ các lĩnh vực khác chưa được chú ý đến nhiều. Tổng Thư ký Liên hợp quốc Antonio Guterres nói việc lập quỹ là một bước quan trọng hướng tới công lý cho các nước nghèo chịu ảnh hưởng của biến đổi khí hậu. Chủ tịch Ủy ban Châu Âu - bà Ursula von der Leyen mô tả thỏa thuận COP27 là “một bước nhỏ hướng tới công bằng khí hậu” và cho biết cần cố gắng nhiều hơn để đạt các mục tiêu đã đề ra.

Ông Mahmoud Mohieldin - Đặc phái viên của LHQ về tài chính cho chương trình nghị sự phát triển bền vững 2030 kêu gọi sự cần thiết phải thúc đẩy hành động về khí hậu dựa trên Thỏa thuận Paris với cách tiếp cận tổng thể giải quyết bốn khía cạnh bao gồm giảm thiểu, thích ứng, tổn thất thiệt hại và tài chính khí hậu. Về vấn đề thích ứng, ông lưu ý rằng có thể làm tốt hơn việc huy động tài trợ khí hậu từ các khu vực công và tư nhân cũng như các nguồn lực

Hội nghị COP27 với thông điệp xuyên suốt: “Cùng nhau hành động” - nhấn mạnh các ưu tiên của năm 2022 là cần hành động, chuyển đổi các cam kết, tuyên bố thành những kết quả và hành động cụ thể.

Các đại biểu ký biên bản ghi nhớ nhằm thiết lập quan hệ chiến lược trong lĩnh vực hydro xanh giữa EU và Ai Cập

trong và ngoài nước. Theo ông, điều này chỉ có thể đạt được nếu thế giới nhận ra rằng phương pháp tiếp cận giảm thiểu được áp dụng trong quá khứ đã không còn phù hợp nữa.

Thế giới cần tham gia hành động vì khí hậu gắn với phát triển bền vững, có tính đến các cuộc khủng hoảng đang diễn ra như cuộc xung đột tại Ukraine và đại dịch COVID-19. Về vấn đề tài trợ khí hậu, quan chức Liên hợp quốc đề cập đến thành công của COP26 diễn ra năm ngoái ở Glasgow là dự án tài trợ 8,5 tỷ USD cho Nam Phi, giúp quốc gia này loại bỏ dần than đá bằng năng lượng tái tạo. Ông nói thêm rằng một số tiến bộ có thể đạt được nếu các dự án như trên được nhân lên với nhiều cam kết hơn. Thành công của Hội nghị COP27 sẽ được thể hiện ở cách biến các cam kết thành hành động.

Tuy vậy, Tiến sĩ Sven Teske của ĐH Công nghệ Sydney (Úc) cho biết: "Với việc đồng ý lập quỹ "tổn thất và thiệt hại" mà không có thông tin chi tiết cũng như đặt ra mục tiêu 1,5 oC mà không có cam kết loại nhiên liệu hóa thạch, có vẻ như chúng ta đang chấp nhận chi trả cho những hậu quả

tương lai của biến đổi khí hậu thay vì tìm cách ứng phó nó".

Giáo sư David King, cựu cố vấn khoa học của chính phủ Anh và là chủ tịch của Nhóm Tư vấn Khủng hoảng Khí hậu (CCAG) nói: "Ngay cả khi các cam kết được đưa ra và tái khẳng định tại COP27, thế giới vẫn đang trên đà tăng 2,7°C. Các thỏa thuận về tổn thất và thiệt hại chỉ phù hợp nếu chúng được kết hợp với các cam kết giữa mức tăng nhiệt 1,5°C".

Việt Nam cam kết mạnh mẽ ứng phó biến đổi khí hậu tại COP27

Tại Hội nghị COP 26 tại Glasgow, Vương quốc Anh, năm 2021, Việt Nam trở thành điểm sáng với tuyên bố mục tiêu đưa phát thải ròng về "0" vào năm 2050. Cam kết này đã góp phần định hình các chiến lược bảo vệ khí hậu của Việt Nam ngay sau COP26, với việc ban hành những chính sách, hành động để tạo cơ sở cụ thể hóa cam kết.

Đến với COP27, Việt Nam tái khẳng định cam kết mạnh mẽ trong cuộc chiến chống biến đổi khí hậu, đồng thời phát đi thông điệp "cam kết đi đôi với hành động" trong thực hiện các mục tiêu khí hậu. Nhiều đối tác quốc tế, đặc biệt là Anh, Mỹ và

Liên minh Châu Âu nói riêng cũng như Nhóm các nước công nghiệp phát triển hàng đầu thế giới (G7) nói chung, đều đánh giá Việt Nam đã nhanh chóng triển khai các biện pháp và kế hoạch để biến cam kết thành hành động.

Việt Nam đã triển khai các biện pháp tổng thể, toàn diện trong lĩnh vực chuyển đổi năng lượng nhằm hướng tới mục tiêu nói trên. Đến với COP27, Đoàn Việt Nam có 3 nhiệm vụ như sau:

Thứ nhất, Việt Nam cùng với các bên tham gia công ước khung của Liên hợp quốc về biến đổi khí hậu bàn thảo để đưa các cam kết và cơ chế đã được thỏa thuận đi vào thực hiện trên thực tế. Đặc biệt, các nước cũng nhấn mạnh việc sử dụng nguồn lực đóng góp theo cam kết của các nước phát triển nhằm thực hiện các nhiệm vụ ưu tiên cho thích ứng và đảm bảo thực hiện cơ chế liên quan "tổn thất và thiệt hại", vấn đề phát triển rừng, vấn đề liên quan hệ thống cảnh báo sớm. Các quốc gia cũng tiếp tục thảo luận để đưa ra sáng kiến, cơ chế, chính sách mới giữa khối Chính phủ, khối các thể chế tài chính công và tư, khối doanh nghiệp và các nhà khoa

Bộ trưởng Bộ Tài nguyên và Môi trường Trần Hồng Hà chia sẻ giải pháp và lộ trình của Việt Nam trong thực hiện các cam kết với WB về chống biến đổi khí hậu

học, nhằm thực hiện lộ trình chuyển đổi năng lượng một cách chắc chắn. Trên cơ sở đó, Việt Nam có thể tiếp nhận chuyển giao công nghệ một cách công bằng, công lý nhằm đảm bảo an ninh năng lượng bền vững, giải quyết các vấn đề xã hội do tác động của quá trình chuyển đổi năng lượng gây ra. Như vậy, Việt Nam sẽ tiếp tục thúc đẩy quá trình đàm phán để đảm bảo chuyển đổi năng lượng trên cơ sở công bằng, công lý. Thỏa thuận Paris xác định trách nhiệm chung nhưng có phân biệt giữa các nước phát triển và các quốc gia đang phát triển.

Nhiệm vụ thứ hai, tiếp nối thành công của COP26, Việt Nam tiên phong đi đầu trong chuyển đổi năng lượng, cùng với chuyển đổi xanh và chuyển đổi số. Đây là nhiệm vụ vừa mang tính xu thế của thời đại, vừa hết sức cần thiết đối với Việt Nam trong chuyển đổi số và chuyển đổi xanh. Việt Nam sẽ thực hiện chủ trương này, đồng thời tiếp tục thể hiện vai trò, trách nhiệm, vị thế và uy tín của đất nước chúng ta.

Nhiệm vụ thứ ba, Việt Nam sẽ huy động các nguồn lực và học hỏi kinh

nghiệm của các đối tác phát triển, đồng thời tham gia vào nhiều sáng kiến, đặc biệt là các sáng kiến huy động nguồn lực tài chính, các sáng kiến liên quan quá trình chuyển đổi năng lượng. Việt Nam sẽ triển khai nhiều hoạt động song phương với các tổ chức quốc tế đa phương, các doanh nghiệp liên quan chuyển đổi năng lượng, tiếp xúc các thể chế tài chính lớn như Ngân hàng Thế giới và các tổ chức khác.

Bộ trưởng Bộ Tài nguyên và Môi trường Trần Hồng Hà vừa qua đã có nhiều buổi làm việc với các tổ chức quốc tế và định chế tài chính quốc tế để trao đổi về nỗ lực của Việt Nam và cơ hội hợp tác tại Việt Nam. Tuy nhiên, việc vừa bảo đảm an ninh năng lượng để phục vụ phát triển kinh tế vừa giảm phát thải khí nhà kính là một bài toán khó khăn và phức tạp, đòi hỏi sự hỗ trợ của cộng đồng quốc tế về cả nguồn lực và công nghệ.

Trong khuôn khổ COP27, Việt Nam tiếp tục trao đổi với các đối tác từ các nước G7 và G7 mở rộng để bàn về vấn đề chuyển đổi năng lượng công bằng, công lý cho Việt

Nam, giúp Việt Nam tận dụng các cơ hội đặc biệt về tài chính ưu đãi, chuyển giao công nghệ, huy động các nhà đầu tư có năng lực trong lĩnh vực này để thực hiện cam kết “Net Zero”. Đây cũng là nhiệm vụ mà Thủ tướng Chính phủ đã giao nhằm sớm tận dụng cơ hội tiếp nhận chuyển giao công nghệ để xây dựng các trung tâm công nghiệp, năng lượng tái tạo lớn. Việt Nam có cơ hội huy động nguồn lực cho một mô hình phát triển mới sắp tới.

COP27 đang trở thành niềm hy vọng lớn trong bối cảnh mức độ khẩn cấp của cuộc khủng hoảng khí hậu hiện nay, đặt ra yêu cầu các nước cần sẵn sàng hợp tác ứng phó. Cam kết đi đôi với hành động thiết thực là tất cả những gì cả thế giới cùng phải bắt tay thực hiện trong thời gian tới.

Tài liệu tham khảo:

<https://www.reuters.com/business/cop/countries-agree-loss-damage-fund-final-cop27-deal-elusive-2022-11-20/>

<https://plo.vn/chuyen-thuc-hien-cam-ket-cop27-lieu-co-kha-quan-hon-so-voi-cop26-post708613.html>